

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาถึงความรู้ ทักษะคิด และการใช้ยาสามัญประจำบ้าน ตลอดจนถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการใช้ยาสามัญประจำบ้าน ของชาวบ้านในเขตตำบลขุนคง อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 114 คน ผลการวิจัยเสนอตามลำดับดังนี้

1. ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
2. ความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านของกลุ่มตัวอย่าง
3. ทักษะคิดต่อยาสามัญประจำบ้านของกลุ่มตัวอย่าง
4. การใช้นอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้านของกลุ่มตัวอย่าง
5. การใช้ยาสามัญประจำบ้านของกลุ่มตัวอย่าง
6. ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ ทักษะคิด และการใช้ยาสามัญประจำบ้าน
7. ข้อมูลสถานที่บริการยาสามัญประจำบ้านในเขตพื้นที่ทำวิจัย

ผลการวิจัยได้เสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย และคำบรรยายเพิ่มเติม ซึ่งได้จากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright © by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพสมรส และ สถานภาพในครอบครัว

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน N = 114	ร้อยละ (100)
เพศ		
ชาย	66	57.9
หญิง	48	42.1
อายุ		
ต่ำกว่า 20 ปี	0	0
20-30 ปี	13	11.4
30-40 ปี	51	44.7
40-60 ปี	50	43.9
สถานภาพสมรส		
คู่	109	95.6
หม้าย, หย่า, แยก	5	4.4
สถานภาพครอบครัว		
หัวหน้าครอบครัว	64	56.1
ภรรยา	48	42.1
บุตรชาย	1	0.9
บุตรชาย	1	8.9

จากตาราง 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายคิดเป็นร้อยละ 57.9 มีอายุระหว่าง 30-40 ปี และอายุระหว่าง 40-60 ปี คิดเป็นร้อยละ 44.7, 43.9 ตามลำดับ มีสถานภาพสมรสคู่ คิดเป็นร้อยละ 95.6 และสถานภาพในครอบครัวเป็นหัวหน้าครอบครัวและภรรยา คิดเป็นร้อยละ 56.1, 42.1 ตามลำดับ

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อปี

	ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน N = 114	ร้อยละ (100)
ระดับการศึกษา			
	ไม่ได้เรียน	5	4.3
	ประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถมปีที่ 4	101	88.6
	ประถมศึกษาปีที่ 5 - ประถมปีที่ 7	4	3.5
	มัธยมศึกษาปีที่ 1 - มัธยมศึกษาปีที่ 6	2	1.8
	ประกาศนียบัตร	2	1.8
อาชีพ			
	ทำนา ทำไร่ ทำสวน	70	61.4
	ค้าขาย	5	4.4
	รับจ้างแกะสลัก แต่งของ	10	8.8
	รับจ้างก่อสร้าง	5	4.4
	รับจ้างทั่วไป	14	12.2
	จักสาน	10	8.8

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา อาชีพ รายได้
เฉลี่ยต่อปี (ต่อ)

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน N = 114	ร้อยละ (100)
รายได้เฉลี่ยต่อปี		
ต่ำกว่า 10,000 บาท	16	14.0
10,000 - 30,000 บาท	69	60.5
30,001 - 50,000 บาท	19	16.7
สูงกว่า 50,000 บาท	10	8.8

จากตาราง 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาปีที่ 1 - ประถม
ปีที่ 4 ร้อยละ 88.6 มีอาชีพทำนา ทำไร่ ทำสวน คิดเป็นร้อยละ 61.4 มีรายได้เฉลี่ย
10,000 - 30,000 บาท ต่อปี คิดเป็นร้อยละ 60.5

ตาราง 3 จำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามการเป็นสมาชิกกลุ่มหรือการเป็นสมาชิกขององค์กรในหมู่บ้าน

ข้อมูลส่วนบุคคล	จำนวน N = 114	ร้อยละ (100)	
การเป็นสมาชิกกลุ่ม			
เป็นสมาชิกกองทุนยา	42	36.8	
ไม่เป็นสมาชิกกองทุนยา	72	63.2	
การเป็นสมาชิกขององค์กรในหมู่บ้าน			
ผู้ใหญ่บ้าน	1	} = 14 12.3	
ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน	2		
หัวหน้าเขต	3		
รองหัวหน้าเขต	2		
กรรมการหมู่บ้าน	4		
การเงินวัด	1		
ผู้สื่อข่าวสารสาธาณสุข	2		
หัวหน้ากลุ่มแม่บ้าน	1		
(หมายเหตุ ในที่นี้มี 2 คนที่เป็น 2 ตำแหน่ง)			

จากตาราง 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เป็นสมาชิกกองทุนยา คิดเป็นร้อยละ 63.2 เป็นสมาชิกขององค์กรในหมู่บ้าน คิดเป็นร้อยละ 12.3

ตาราง 4 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน ความรู้ ทักษะคิด และการใช้ยาสามัญประจำบ้านของกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปร	คะแนนเต็ม	ช่วงคะแนนของ กลุ่มตัวอย่าง	\bar{X}	S.D.
ความรู้ เรื่องยาสามัญประจำบ้าน	19	2-19	9.6	3.2
ทักษะคิดต่อยาสามัญประจำบ้าน	33	16-33	25.6	4.4
การใช้ยาสามัญประจำบ้าน	16	1-14	7.4	2.5

จากตาราง 4 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 9.6 จากคะแนนเต็ม 19 คะแนน โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 3.3 และมีทักษะคิดต่อยาสามัญประจำบ้าน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 25.6 จากคะแนนเต็ม 33 คะแนน โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 4.4 ส่วนการใช้ยาสามัญประจำบ้าน คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 7.4 จากคะแนนเต็ม 16 คะแนน โดยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.5

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านแยกตามชนิดของยา โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก

ชื่อยา	รู้จักยาตรงตามสรรพคุณ จำนวน (N = 114)	ร้อยละ (100)	ระดับ ความรู้
1. ยาน้ำแคลิเนเปคติน	10	8.8	น้อย
2. ยาหิงเจอร์ ไทเมอโรซาล	18	15.8	น้อย
3. การละลายผงน้ำตาลเกลือแร่	21	18.4	น้อย
4. ยาเม็ด โซตามิเท	27	23.7	น้อย
5. ข้อควรระวังการใช้ยาแอสไพริน	28	24.6	น้อย
6. ยาแอสไพริน	39	34.2	น้อย
7. ยาเม็ดอะคูมินา-แมกนีเซียม	40	35.1	น้อย
8. ยาซัลฟาไดออกซิน	45	39.5	น้อย
9. ยาเม็ดคลอเฟนิรามีน	48	42.1	น้อย
10. ยาถ่ายพยาธิชนิดรวมมีเบนดาโซล	52	45.6	น้อย
11. ยารักษาฝ้า	56	49.1	น้อย
12. ยาน้ำอะคูมินา แมกนีเซียม	66	57.9	น้อย
13. ยาหิงเจอร์ ไฮโดรไท	72	63.2	ปานกลาง
14. อาการข้างเคียงของยาแก้หวัดที่มี ยาคลอเฟนิรามีนผสม	75	65.8	ปานกลาง

ตาราง 5 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านแยกตามชนิดของยา โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก (ต่อ)

ชื่อยา	รู้จักยาตรงตามสรรพคุณ จำนวน (N = 114)	ร้อยละ (100)	ระดับ ความรู้
15. ยาพาราเซตามอล	90	78.9	ปานกลาง
16. ยาแก้ไอ น้ำดำ	95	83.3	ดี
17. พงน้ำตาลเกลือแร่หรือ โออาร์ เอส	98	85.9	ดี
18. ทิงเจอร์มหาหิงค์	105	92.1	ดี
19. ยาแดง	114	100.0	ดี

จากตาราง 5 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างรู้จักชื่อยาสามัญประจำบ้าน และตรงตามสรรพคุณที่ใช้ในระดับความรู้น้อย 0-59% มี 12 รายการ คือ รายการที่ 1 ถึงรายการที่ 12 ระดับความรู้ปานกลาง 60-79% มี 3 รายการ คือ รายการที่ 13 ถึงรายการที่ 15 และรู้จักยาในระดับความรู้ดี 80-100% มี 4 รายการ คือรายการที่ 16 ถึงรายการที่ 19

รายละเอียดการรู้จักยาสามัญประจำบ้านจากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

1. รู้จักน้อย

สาเหตุ

1) ไม่รู้จักชื่อยา และจำชื่อยาไม่ได้ จะบอกลักษณะของยา สรรพคุณของยา แทนการบอกชื่อยาที่ถูกต้อง เช่น ยาน้ำสีขาวขัน แก้โรคนะพาะอาหาร ยาเม็ดชนิดเคี้ยวแก้โรค

กระเพาะอาหาร ยาเม็ดสีขาวแก้วดแก้วไข ยาเม็ดสีชมพูเล็กกลืนเปรี้ยวแก้วดแก้วไขเด็ก
ยาเม็ดสีขาวแก้วดบิต ยาเม็ดสีขาวแก้วดอีกเสบ ยาเม็ดสีเหลืองเล็ก ๆ แก้วดแก้วด หิงเจอร์
ใส่แผลสีส้มหรือสีดำ เป็นต้น และจะบอกสถานที่ตามมา เช่น จากกองทุนยาฯ สถานื่อนามัย
ศาลาหมออาสาหมู่บ้านโครงการพระเทพฯ คลินิก โรงพยาบาล เป็นต้น

2) จำชื่อยาได้แต่คำตัน ๆ เช่น ซัลฟา ไม่ทราบว่าเป็นซัลฟาควินดิน หรือ
ซัลฟาไดอาซีน แต่บอกสรรพคุณได้ว่า ซัลฟาแก้วบิต หรือซัลฟาแก้วอีกเสบ หิงเจอร์ ไม่ทราบว่าเป็น
หิงเจอร์ไอโอดีน หรือหิงเจอร์โทเมโรซาล

3) บอกชื่อได้แต่ไม่ถูกต้อง

2. รู้จักชื่อถูกต้อง เพราะ ชื่อยาตรงตามสรรพคุณยา และลักษณะของยา เช่น ยา
แก้วไอน้ำดำ ยาแก้วไอน้ำเชื่อม

3. รู้จักยาในนามของชื่อการค้าของบริษัทเอกชน เช่น ยาแก้วไอน้ำดำตราเสือดาว
ยาแก้วไอน้ำดำตราโยคี ยาถ่ายพยาธิชนิดรวมเป็นด้า ยาถ่ายพยาธิชนิดรวมอีโรเป็นสัน ยาถ่าย
พยาธิก้าคาร์ ยาราดูสีตรากิเลน ฯลฯ โดยที่ยาเหล่านี้ขององค์การเภสัชกรรมก็มีจำหน่ายแต่ไม่รู้จัก

4. รู้จักวิธีใช้ยา ฤทธิ์ข้างเคียงของยา จากยาของบริษัทเอกชน เช่น ทราบอาการ
ข้างเคียงของยาแก้วดจากผลจากยา ทราบวิธีละลายผงน้ำตาลเกลือแร่ของบริษัทเอกชนได้ถูกต้อง
คือ 1 ชองต่อ 1 แก้ว แต่ไม่ทราบวิธีละลายผงน้ำตาลเกลือแร่ขององค์การเภสัชกรรม

ตาราง 6 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้าน จำแนกตามระดับกลุ่มคะแนน

ระดับ	ช่วงเกณฑ์คะแนน เป็นร้อยละ	ช่วงคะแนนจริง (คะแนนเต็ม 19 คะแนน)	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง (N = 114)	ร้อยละ
ความรู้น้อย	0-59	0 - 11.2	85	74.6
ความรู้ปานกลาง	60-79	11.4 - 15.0	25	21.9
ความรู้ดี	80-100	15.2 - 19	4	3.5

จากตาราง 6 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องยาสามัญประจำบ้านน้อย คิดเป็นร้อยละ 74.6 รองลงมาที่มีความรู้ปานกลางคิดเป็นร้อยละ 21.9 และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 3.5 เท่านั้น ที่มีความรู้เรื่องยาสามัญประจำบ้านดี

ตาราง 7 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อยาสามัญประจำบ้าน แยกรายข้อ สำหรับข้อคำถามด้านบวก

ข้อความด้านบวก	เห็นด้วย (N=114)		เฉย ๆ หรือ ไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1. เมื่อเจ็บป่วยท่านคิดจะหา ซื้อยาสามัญประจำบ้านก่อน	47	41.2	15	13.2	52
2. ยาสามัญประจำบ้านมี ราคาถูกลง	82	71.9	29	25.5	3	2.6
3. ยาสามัญประจำบ้านมี อันตรายน้อย	108	94.7	6	5.3	-	-
4. การส่งเสริมให้ใช้ยาสามัญ ประจำบ้านเป็นเรื่องที่ดี	110	96.5	4	3.5	-	-

จากตาราง 7 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นด้วยกับข้อความด้านบวกที่ว่า การส่งเสริมให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านเป็นเรื่องที่ดีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 96.5 รองลงมาคือ ยาสามัญประจำบ้านมีอันตรายน้อย ยาสามัญประจำบ้านมีราคาถูกลง คิดเป็นร้อยละ 94.7, 71.9 ตามลำดับ ส่วนข้อความที่ว่า เมื่อเจ็บป่วยท่านคิดจะหาซื้อยาสามัญประจำบ้าน เห็นด้วยน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 41.2

ตาราง 8 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อยาสามัญประจำบ้าน แยกราย
ข้อสำหรับข้อคำถามด้านบวก

ข้อความด้านบวก	\bar{X} (คะแนนเต็มข้อละ 3 คะแนน)	S.D.
1. เมื่อเจ็บป่วยท่านคิดจะหาซื้อยาสามัญประจำบ้านก่อน	1.9	0.9
2. ยาสามัญประจำบ้านมีราคาถูกลง	2.7	0.5
3. ยาสามัญประจำบ้านมีอันตรายน้อย	2.9	0.2
4. การส่งเสริมให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านเป็นเรื่องที่ดี	2.9	0.2
	ค่าเฉลี่ยรวม = 2.6	0.5

จากตาราง 8 แสดงว่าข้อความด้านบวกมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 1 ข้อความ คือ เมื่อเจ็บป่วยท่านคิดว่าจะซื้อยาสามัญประจำบ้านก่อน และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม 3 ข้อความคือ ยาสามัญประจำบ้านมีราคาถูกลง ยาสามัญประจำบ้านมีอันตรายน้อย การส่งเสริมให้ใช้ยาสามัญประจำบ้านเป็นเรื่องที่ดี

๑/๗๔
 ๖/๕-๑
 ๗/๑๗๗

ตาราง ๑ จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่อยาสามัญประจำบ้าน แยกรายข้อสำหรับ
 ข้อคำถามด้านลบ

ข้อความด้านลบ	เห็นด้วย (N=114)		เฉย ๆ หรือไม่แน่ใจ		ไม่เห็นด้วย	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
	1. การหาซื้อยาสามัญประจำบ้าน ไม่สะดวก	75	65.8	7	6.1	32
2. ท่านนิยมยานอกรายการยาสามัญ ประจำบ้านมากกว่ายาสามัญ ประจำบ้าน	57	50.0	21	18.4	36	31.6
3. ยาสามัญประจำบ้านที่ใช้รักษา อาการปวด ใช้ได้ผลน้อยกว่ายา แก้ปวดชนิดซองชนิดแผง	50	43.9	29	25.4	35	30.7
4. รู้สึกกลัว ไม่หายหากต้องรักษา โรคบางโรคด้วยยาสามัญ ประจำบ้าน	36	31.6	14	12.3	64	56.1
5. ยาสามัญประจำบ้านให้ผลการ รักษาไม่ดี	26	22.8	23	20.2	65	57.0
6. ยาสามัญประจำบ้านมีลักษณะ ไม่น่าใช้ เช่น รูปร่าง, ขนาด กล่อง, ซอง, สี, กลิ่น	24	21.1	11	9.6	79	69.3
7. การใช้ยาสามัญประจำบ้านเป็น สิ่งล้าสมัยไม่ทันโลก	16	14.0	10	8.8	88	77.2

เลขหมู่ _____
 เลขทะเบียน 102349

สำนักหอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

จากตาราง 9 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยกับข้อความด้านลบที่ว่า การหาซื้อยาสามัญ
ประจำบ้านไม่สะดวกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.8 รองลงมาคือ นิยามนอกรายการยาสามัญ
ประจำบ้านมากกว่ายาสามัญประจำบ้าน ยาสามัญประจำบ้านที่ใช้รักษาอาการปวดใช้ได้ผลน้อยกว่า
ยาแก้ปวดชนิดซอง ชนิดแผง คิดเป็นร้อยละ 50.0, 43.9 ตามลำดับ ส่วนข้อความที่ว่า การ
ใช้ยาสามัญประจำบ้าน เป็นสิ่งล้าสมัยไม่ทันโลก เห็นด้วยน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 14.0

The logo of Chiang Mai University is a circular emblem. In the center is a stylized elephant standing and facing left. Above the elephant's head is a traditional Thai lamp (Lampang) with a flame. The elephant's trunk is curled upwards towards the lamp. The entire emblem is enclosed within a circular border. The Thai text 'มหาวิทยาลัยเชียงใหม่' is written along the top inner edge of the circle, and 'CHIANG MAI UNIVERSITY 1964' is written along the bottom inner edge. There are decorative floral motifs on the left and right sides of the circle.

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

ตาราง 10 คะแนนเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของทัศนคติต่อยาสามัญประจำบ้าน แยกราย
ข้อสำหรับข้อคำถามด้านลบ

ข้อความด้านลบ	\bar{X} (คะแนนเต็มข้อละ 3 คะแนน)	S.D.
1. การหาซื้อยาสามัญประจำบ้านไม่สะดวก	1.6	0.9
2. ท่านนิยมยานอกรายการยาสามัญประจำบ้าน มากกว่ายาสามัญประจำบ้าน	1.8	0.9
3. ยาสามัญประจำบ้านที่ใช้รักษาอาการปวดไข้ ได้ผลน้อยกว่ายาแก้ปวดชนิดของ ชนิดผง	1.9	0.9
4. รู้สึกกลัว ไม่หายหากต้องรักษาโรคบางโรค ด้วยยาสามัญประจำบ้าน	2.3	0.9
5. ยาสามัญประจำบ้านให้ผลการรักษาไม่ดี	2.3	0.9
6. ยาสามัญประจำบ้านมีลักษณะไม่น่าใช้ เช่น รูปร่าง ขวด ก่อ้ง ซอง สี กลิ่น	2.5	0.9
7. การใช้ยาสามัญประจำบ้านเป็นสิ่งล้าสมัยไม่ทันโลก	2.6	0.7
ค่าเฉลี่ยรวม =	2.1	0.9

จากตาราง 10 แสดงว่าข้อความด้านลบมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 3 ข้อความ คือ
ข้อความที่ 1 ถึงข้อความที่ 3 และมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าค่าเฉลี่ยรวม 4 ข้อความ คือ ข้อความที่ 4 ถึง
ข้อความที่ 7

ตาราง 11 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติต่ออาสาสมัครประจำบ้าน จำแนกตามระดับที่จัดตามกลุ่มคะแนน

ระดับ	ช่วงเกณฑ์คะแนน เป็นร้อยละ	ช่วงคะแนนจริง (คะแนนเต็ม 33 คะแนน)	จำนวน	ร้อยละ
ทัศนคติในทางลบ	0-59	0-19.5	8	7.0
ทัศนคติปานกลาง	60-79	19.8-26.1	58	50.9
ทัศนคติในทางบวก	80-100	26.4-33	48	42.1

จากตาราง 11 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีทัศนคติต่ออาสาสมัครประจำบ้านปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 50.9 รองลงมามีทัศนคติต่ออาสาสมัครประจำบ้านในทางบวกคิดเป็นร้อยละ 42.1 และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 7.0 เท่านั้น ที่มีทัศนคติต่ออาสาสมัครประจำบ้านในทางลบ

ตาราง 12 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ยา และไม่ใช้ในการรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย

อาการ	ใช้ยา (N = 114)		ไม่ใช้ยา (N = 114)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาการท้องอืดท้องเฟ้อ	104	91.2	10	8.8
2. อาการแสบท้อง ปวดท้อง เมื่อหิว ปวดท้องเมื่ออิ่ม	114	100.0	-	-
3. อาการปวด อาการ ไข้	114	100.0	-	-
4. อาการท้องร่วง	88	77.2	26	22.8
5. อาการไอ	94	82.5	20	17.5
6. อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล	94	82.5	20	17.5
7. อาการอักเสบเนื่องจากการ ติดเชื้อ เช่น เจ็บในลำคอ เป็น ฝีหนอง	114	100.0	-	-
8. ถ่ายพยาธิลำไส้	106	93.0	8	7.0
9. เป็นแผลสด	108	94.7	6	5.3

จากตาราง 12 แสดงว่าเมื่อมีการเจ็บป่วยเล็กน้อย ชาวบ้านนิยมใช้ยารักษาโรค อาการที่ใช้ยามากที่สุด ได้แก่ อาการแสบท้อง ปวดท้องเมื่อหิว ปวดท้องเมื่ออิ่ม อาการปวด อาการ ไข้ อาการอักเสบเนื่องจากการติดเชื้อ คิดเป็นอัตราร้อยละ 100.0 ส่วนอาการที่ไม่ใช้ยา ที่พบมาก คือ อาการท้องร่วง อาการไอ อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล คิดเป็นอัตราร้อยละ 22.8, 17.5, 17.5 ตามลำดับ

ตาราง 13 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ยาสามัญประจำบ้าน และยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้าน ในการรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย

อาการ	ใช้ยาสามัญประจำบ้าน (N = 114)		ใช้ยานอกเหนือรายการ ยาสามัญประจำบ้าน (N = 114)	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
1. อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ	104	91.2	104	91.2
2. อาการแสบท้อง ปวดท้องเมื่อทิว ปวดท้องเมื่ออึม	56	49.1	114	100.0
3. อาการปวด อาการไข้	87	76.3	114	100.0
4. อาการท้องร่วง	71	62.3	88	77.2
5. อาการไอ	84	73.7	94	82.5
6. อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล	47	41.2	94	82.5
7. อาการอักเสบเนื่องจากการติดเชื้อ เช่นเจ็บในลำคอ เป็นฝีหนอง	26	22.8	114	100.0
8. ถ่ายพยาธิลำไส้	51	44.7	106	93.0
9. เป็นแผลสด	108	94.7	60	52.6

จากตาราง 13 แสดงว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ยาทั้งยาสามัญประจำบ้าน และยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้าน โดยใช้ยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้านเท่ากับยาสามัญประจำบ้าน 1 อาการ คือ อาการที่ 1 ใช้ยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้านมากกว่ายาสามัญประจำบ้าน 7 อาการ คือ อาการที่ 2 ถึง อาการที่ 8 และใช้ยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้าน น้อยกว่ายาสามัญประจำบ้าน 1 อาการ คือ อาการที่ 9

ตาราง 14 รายการยานอกเหนือยาสามัญประจำบ้านที่กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้รักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย

กำกับตามเลข 11๓ ๑๘ ๕๐ 11๓ จาก ๑๒๗
 คี ✓ ๖๖

อาการ	ชื่อยา
1. อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ	- บูราเจล ไบร้เยลเม็ด แอนตาซิกเม็ด แม็ก 77 แอนตาซิกน้ำ อะลูแกนน้ำ ยาหอม ยาลม ยาแก้เมือง (ลักษณะ เป็นก้อนผลิตโดยชาวบ้าน) ยาผงแดงตราหมาป่า
2. อาการแสบท้อง ปวดท้อง เมื่อหิว ปวดท้องเมื่ออิ่ม	- ไข่เหมือนอาการท้องอืดท้องเฟ้อ
3. อาการปวดอาการไข้	- บูรา ทัมใจ ปวดหาย ฝึคอลล อปาควัวร์ ยาแก้ปวด ถ้วยทอง ดาก้า ทิฟพี ยารุต ยาแก้ไข้เด็กชนิดซอง ยาแก้ไข้เด็กยาวราช ยาฉีดไม่ทราบชื่อจากหมอเถื่อน
4. อาการท้องร่วง	- ยาแก้ปวดผสมน้ำผึ้ง ยาแก้เมือง ยาหอม ผงน้ำตาลเกลือ แร่โอไลท์ กฤษณากลิ่น โตเวด โลโมติก ยาฉีดไม่ทราบ ชื่อจากหมอเถื่อน
5. อาการไอ	- ยาแก้ไอประเภทผง เช่น ยาแก้ไอ พ.พาน ยาแก้ไอ พระธาตุตะไกองผง ยาอมวิคส์ ยาหม่อง ยาแก้ไอสำหรับ เด็กทุกยี่ห้อ ฯลฯ
6. อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล	- ทิฟพี นูตาโคล ดีคอลเจน ฝึคอลล ยารุต ยาแก้หวัดชนิดซอง เช่น ตรากีเลน ตราหัวสิงห์ ประสรรนอแรด ตรายาวราช ฯลฯ

ตาราง 14 รายการยานอกเหนือยาสามัญประจำบ้านที่กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้รักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย (ต่อ)

อาการ	ชื่อยา
7. อาการอักเสบเนื่องจากติดเชื้อ เช่น เจ็บในลำคอ เป็นฝีพอง	- คลอแรมเฟนิคอล ทีซีมียซีน ฮีโรมียซีน ออริโอมัยซิน เตตราซัยคลิน ยาประเภทแคบซูลไม่ทราบชื่อ ในรายที่มีแผล นอกจากรับประทานแล้วยังนิยมแกะยาดังกล่าว โรยแผลด้วย
8. ถ่ายพยาธิลำไส้	- นิโคลซาไมด์ เมลเฟริน โยเมซาน ยาถ่ายจอมทอง ยาถ่ายกระษัยเส้น ยาถ่ายชื่อจากกรถขายเร่ไม่ทราบชื่อ
9. เป็นแผลสด	- แอลกอฮอล์ ไฮโดรเจนเปอร์ออกไซด์ คลอแรมฟง โรยแผล ผงวิเศษชูชีพ พลาสติกอร์ปิดแผล ทิงเจอร์ไอ (เข้าใจว่าเป็นแอลกอฮอล์)

จากตาราง 14 แสดงให้เห็นว่า ยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้านที่กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้มีหลายชนิด แต่ส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่างสามารถบอกรชื่อได้ถูกต้อง มีการใช้ยารักษาตนเองอย่างผิดวิธี เช่น ใช้ยาแก้ปวดผสมน้ำผึ้งรักษาอาการท้องร่วง ใช้ยาแก้เม็องของชาวบ้านที่ผลิตโดยไม่ได้รับอนุญาต ชื่อยาจากกรถขายเร่ ผิดยากับหมอเถื่อน ชื่อยาก็อักเสบกินเอง ใช้ยาแก้ไอสำหรับเด็กโดยไม่แยกอาการ ฯลฯ และมีการใช้ยาเกินความจำเป็น เช่น ใช้ยาที่มีสูตรผสมระหว่างยาลดไข้ และยาลดน้ำมูก เมื่อมีอาการหวัดอย่างเดียว

ตาราง 15 วิธีการรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย โดยไม่ใช้ยาของกลุ่มตัวอย่าง

อาการ	วิธีการรักษาโดยไม่ใช้ยา
1. อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ	- น้ำปูเลย (ไพล) หวานหอม ปล่อยให้หายเอง
2. อาการแสบท้อง ปวดท้องเมื่อหัว ปวดท้องเมื่ออึม	-
3. อาการปวด อาการไข้	-
4. อาการท้องร่วง	- ใบฝรั่ง ปล่อยให้หายเอง
5. อาการไอ	- ดับหมาก หัวบอนดำ มะนาว จิบน้ำอุ่น ปล่อยให้หายเอง
6. อาการคัดจมูก น้ำมูกไหล	- จิบน้ำอุ่น ปล่อยให้หายเอง
7. อาการอักเสบเนื่องจากการติดเชื้อ เช่น เจ็บในลำคอ เป็นฝีหนอง	-
8. ถ่ายพยาธิลำไส้	- มะเกลือ
9. เป็นแผลสด	- แผลเล็กน้อยปล่อยให้หายเอง

จากตาราง 15 แสดงให้เห็นว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้สมุนไพรในการรักษาอาการเจ็บป่วยเล็กน้อย ที่รู้จักแพร่หลาย มี 4 ชนิด คือ ไพล รักษาอาการท้องอืดท้องเฟ้อ ใบฝรั่งรักษาอาการท้องร่วง มะนาวรักษาอาการไอ มะเกลือใช้ถ่ายพยาธิลำไส้

ตาราง 16 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ยาสามัญประจำบ้านแยกตามชนิดของยา โดยเรียงลำดับจากน้อยไปหามาก

ชื่อยา	ใช้ตรงตามสรรพคุณ		ระดับการใช้ยา
	จำนวน (N=114)	ร้อยละ	
1. ยาน้ำเคอลินเปคติน	8	7.0	น้อย
2. ทิงเจอร์ไทเมอโรซาล	14	12.3	น้อย
3. ยาเม็ดโซตามินท์	22	19.3	น้อย
4. ยาซัลฟาไดออกซิน	26	22.8	น้อย
5. ยาแอสไพริน	29	25.4	น้อย
6. ยาราดูน่าแดง	31	27.2	น้อย
7. ยาเม็ดอะลูมิเนียม-แมกนีเซียม	37	32.5	น้อย
8. ยาเม็ดกลอเฟนิรามีน	47	41.2	น้อย
9. ยาถ่ายพยาธิชนิดรวมมีเบนดาโซล	51	44.7	น้อย
10. ยาเม็ดอะลูมิเนียม-แมกนีเซียม	56	49.1	น้อย
11. ทิงเจอร์ไอโอดีน	67	58.8	น้อย
12. ผงน้ำตาลเกลือแร่หรือโออาร์เอส	71	62.3	ปานกลาง
13. ยาแก้ไอน้ำดำ	84	73.7	ปานกลาง
14. ยาพาราเซตามอล	87	76.3	ปานกลาง
15. ทิงเจอร์มหาหิงค์	104	91.2	มาก
16. ยาแดง	108	94.7	มาก

จากตาราง 16 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างใช้ยาสามัญประจำบ้านตรงตามสรรพคุณ ในระดับการใช้น้อย (0-59%) มี 11 รายการ คือ รายการที่ 1 ถึงรายการที่ 11 ระดับใช้ปานกลาง (60-79%) มี 3 รายการ คือ รายการที่ 12 ถึงรายการที่ 14 และใช้ระดับมาก (80-100%) มี 2 รายการ คือ รายการที่ 15 และรายการที่ 16

รายละเอียดการใช้ยาสามัญประจำบ้านจากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

1. ใช้ไม่ตรงกับสรรพคุณ

1.1 อาการปวดท้องเนื่องจากท้องอืดท้องเฟ้อ และปวดท้องเนื่องจากโรคกระเพาะอาหาร จะใช้ยาเหมือนกันทั้งสองกลุ่ม

1.2 อาการท้องร่วงธรรมดา ไม่มีมูกเลือด กลุ่มตัวอย่างจะใช้ยาซัลฟาควินาดีน ซึ่งมีสรรพคุณแก้ท้องร่วง ถ้ายังมีมูกเลือด และมีปวดบิด

2. ใช้ไม่ตรงกับวิธีใช้

2.1 ยาซัลฟาไดออกซิน แก้อักเสบ ใช้รับประทานอย่างเดียว กลุ่มตัวอย่างจะนิยมใช้บดใส่แผล หรือตมูพอง ร่วมกับเมื่อมีแผล นอกจากใช้กับคนแล้ว ยังนำไปใช้กับสัตว์ในลักษณะวิธีเดียวกัน

2.2 ผงน้ำตาลเกลือแร่หรือ โออาร์ เอสขององค์การเภสัชกรรม จะละลายใช้ผิดวิธี คือละลายเหมือนผงน้ำตาลเกลือแร่ของบริษัทเอกชน โดยใช้ 1 ชงต่อ 1 แก้ว

2.3 ยาคอลเฟนิรามีน ใช้แก้แพ้ และแก้หวัดได้ กลุ่มตัวอย่างจะนิยมใช้เป็นยาแก้แพ้ ผื่นคัน มากกว่าใช้แก้แพ้อากาศ แก้หวัด

ตาราง 17 รายการยาสามัญประจำบ้านนอกเหนือ 16 รายการที่กลุ่มตัวอย่างนิยมใช้ใน 9 กลุ่มอาการ

อาการ	ชื่อยา
1. อาการท้องอืด ท้องเฟ้อ	- ยาราดุน้ำขาวตรากระต่ายบิน (เอกชน) เหล้าสะระแหน่ ยาขับลมสำหรับเด็ก
2. อาการสลับท้อง ปวดท้องเมื่อหิว ปวดท้องเมื่ออิ่ม	- ยาราดุน้ำขาวตรากระต่ายบิน เหล้าสะระแหน่
3. อาการปวด อาการไข้	-
4. อาการท้องร่วง	- ทิงเจอร์ฝิ่นการบูร ชัลฟากัวนิติน
5. อาการไอ	- ยาแก้ไอน้ำเชื่อมสำหรับเด็ก
6. อาการกักจุก น้ำมูกไหล หรือแพ้	- ยูคาลิปตัส
7. อาการอักเสบเนื่องจากการติดเชื้อ เช่น เจ็บในลำคอ เป็นฝีพอง	-
8. ยาถ่ายพยาธิลำไส้	-
9. เป็นแผลสด	- ยาเหลือง

จากตาราง 17 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีการใช้ยาสามัญประจำบ้านรักษาอาการเล็ก ๆ น้อย ๆ 9 กลุ่มอาการ เพิ่มเติมจากรายการ 16 รายการ อีก 8 รายการ ได้แก่ ยาราดุน้ำขาวตรากระต่ายบิน (ยาน้ำชาลอล-เมนทอล) เหล้าสะระแหน่ ยาขับลมสำหรับเด็ก ทิงเจอร์ฝิ่นการบูร ชัลฟากัวนิติน ยาแก้ไอน้ำเชื่อมสำหรับเด็ก ยูคาลิปตัส ยาเหลือง

ตาราง 18 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างที่มีการใช้ยาสามัญประจำบ้าน จำแนกตามระดับที่จัดตามกลุ่มคะแนน

ระดับ	ช่วงเกณฑ์คะแนน เป็นร้อยละ	ช่วงคะแนนจริง (คะแนนเต็ม 16 คะแนน)	จำนวน (N=114)	ร้อยละ
การใช้ยาน้อย	0-59	0-9.1	89	78.1
การใช้ยาปานกลาง	60-79	9.6-12.6	23	20.2
การใช้ยามาก	80-100	12.8-16	2	1.7

จากตาราง 18 แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการใช้ยาสามัญประจำบ้านน้อย คิดเป็นร้อยละ 78.1 รองลงมาที่มีการใช้ยาปานกลาง คิดเป็นร้อยละ 20.2 และมีกลุ่มตัวอย่างเพียงร้อยละ 1.7 เท่านั้น ที่มีการใช้ยาสามัญประจำบ้านมาก

เหตุผลที่ไม่ใช้ยาสามัญประจำบ้านของกลุ่มตัวอย่างจากแบบสัมภาษณ์ปลายเปิด

- เคยใช้ยานิตอื่นได้ผลดี ทำให้ไม่อยากเปลี่ยนมาใช้ยาสามัญประจำบ้าน
- เข้าใจว่าครอบครัวตัวเองใช้ยาสูง เช่น ยาจากคลินิก กลับมาใช้ยาสามัญประจำบ้าน เกรงว่าจะไม่ได้ผล
- เคยเห็นเพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง ใช้รักษา บางครั้งหาย บางครั้งก็ไม่หาย ได้ผลช้า เช่น ยาลดไข้
- ไม่เคยชิน เพราะซื้อยาบางอย่างไม่คุ้นหู เหมือนยาที่ได้ยินจากโฆษณา
- ไม่มีบุคลากรแนะนำอย่างจริงจัง

6. หาชื้อไม่สะดวก ยาขาดบ่อย
7. รสชาติไม่ดี เช่น ผงน้ำตาลเกลือแร่
8. ชนิดของยาบางอย่างไม่รู้จักกันแพร่หลาย ไม่ทราบว่า มีจำหน่าย เช่น ยาถ่ายพยาธิ
ชนิดรวมมีเบนดาโซล ยาน้ำเคอลินเปคติน เป็นต้น

ตาราง 19 ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้าน ทักษะติดต่อยาสามัญประจำบ้าน การใช้ยาสามัญประจำบ้าน

ตัวแปร	ความสัมพันธ์จากการวิเคราะห์ การถดถอยเชิงเส้นตรงอย่างง่าย (r)	F	P-Value
- ความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านกับการใช้ยาสามัญประจำบ้าน	.8779	376.55	.0000
- ทักษะติดต่อยาสามัญประจำบ้านกับการใช้ยาสามัญประจำบ้าน	.1622	3.02	.0848
- ความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านกับทักษะติดต่อยาสามัญประจำบ้าน	.1405	2.25	.1361

*** = $P < .001$

จากตาราง 19 แสดงว่าความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการใช้ยาสามัญประจำบ้าน ($r = .8779$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .001$ ทักษะติดต่อยาสามัญประจำบ้านมีความสัมพันธ์กับการใช้ยาสามัญประจำบ้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ($r = .1622$, $P = 0.0848$) และความรู้เกี่ยวกับยาสามัญประจำบ้านมีความสัมพันธ์กับทักษะติดต่อยาสามัญประจำบ้านอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .05$ ($r = .1405$, $P = .1361$)

ข้อมูลสถานที่บริการยาสามัญประจำบ้าน

จากการสัมภาษณ์ผู้รับผิดชอบจำหน่ายยา และบริการยาสามัญประจำบ้าน ในเขตตำบล
ขุนกง พบว่า

1. กองทุนยาและเวชภัณฑ์ประจำหมู่บ้านจำนวน 8 กองทุนในทุกหมู่บ้าน ปัจจุบันมีการ
ซื้อขายอย่างสม่ำเสมอ 2 กองทุน ซื้อขายน้อย 3 กองทุน หยุดดำเนินการ 3 กองทุน
 - กองทุนยา หมู่ที่ 1, 2, 4 หยุดดำเนินการ ยาที่เก็บไว้เป็นยาหมดอายุ
 - กองทุนยา หมู่ที่ 3, 7, 8 มีการขายน้อย ไม่มีการซื้อยาเพิ่ม ยาที่เหลือมี
5-8 รายการ
 - กองทุนยา หมู่ที่ 5 มีการซื้อขายอย่างสม่ำเสมอ เพราะเปิดดำเนินการใหม่ได้
ประมาณ 1 ปี มียาจำหน่าย 10 รายการ เป็นยารับประทานทั้งหมด
 - กองทุนยา หมู่ที่ 6 มีการซื้อขายอย่างสม่ำเสมอ เป็นกองทุนยา ขณะเลิกของ
จังหวัดเชียงใหม่ ปี 2531 มียาจำหน่าย 28 รายการ เป็นยารับประทาน 16
รายการ ยาใช้ภายนอก 12 รายการ
2. สถานื่อนามัยตำบลขุนกง ยาสามัญประจำบ้านที่บริการ มี 12 รายการ ได้แก่
พาราเซตามอล แอสไพริน ยาเม็ดไซตานิแท็บ ทิงเจอร์มหาหิงค์ ยาขับลมคาร์มิเนตฟ ยาแก้
ไอน้ำดำ ยาแก้ไอน้ำเชื่อม ยารักษาแผล ยาคลอเฟนิรามีน ยาแดง ทิงเจอร์ไอโอดีน
ทิงเจอร์ไทเมอโรซาล นอกจากนี้เป็นยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้าน ส่วนใหญ่เป็นยา
สูตรผสมที่ได้รับจากโรงพยาบาลอำเภอ
3. ศาลาหมออาสาหมู่บ้าน โครงการพระเทพรัตนราชสุดาฯ จ่ายยาฟรีแก่ชาวบ้านใน
เขตหมู่ 5 ตำบลขุนกง ยาที่จ่ายให้ชาวบ้านส่วนใหญ่เป็นยาสามัญประจำหมู่บ้าน มีประมาณ 17
รายการ เป็นยารับประทาน 11 รายการ ยาใช้ภายนอก 6 รายการ ได้แก่ พาราเซตามอลชนิด
เม็ด และชนิดน้ำเชื่อม อลูมิเนียมไฮดรอกไซด์ ซัลฟาควินิดีน ซัลฟาไดอาซีน วิตามินรวม

ยาน้ำเคอลินเปคติน ยาระบายพาร์ฟิน คลอเฟนิรามีน ชนิดเม็ดและชนิดน้ำเชื่อม ยาหยอดตา
ยาทากลากเกลื้อน น้ำมะระกำ แอมโมเนีย ทิงเจอร์ไอโอดีน ทิงเจอร์ไทม์โรซาล

4. ร้านขายของชำ ยาสามัญประจำบ้านที่นำมาขายเป็นยาของบริษัทเอกชนที่พบมาก
ได้แก่ ยาแก้ไอ น้ำด้ายยี่ห้อต่าง ๆ ยาถ่ายพยาธิชนิดรวมเป็นด้า 500 ยาถ่ายพยาธิชนิดรวมอีโร เป็นเส้น
ที่เหลือเป็นยานอกเหนือรายการยาสามัญประจำบ้าน

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved